

Gepubliceerd in *Ons Erfdeel* 2014/3.

Zie www.onserfdeel.be of www.onserfdeel.nl.

[B] **COWBOY IN GRONINGEN.
OVER NANNE TEPPER (1962-2012)**

Op 1 september 1997 werd in het provinciehuis van Groningen het Belcampo Stipendium toegekend aan schrijver Nanne Tepper. Het Belcampo Stipendium was (en is) een tweejaarlijkse schrijfpdracht voor een jonge, talentvolle schrijver of dichter die een relatie heeft met Groningen, de noordelijkste provincie van Nederland. Tepper kreeg het stipendium met name vanwege zijn debuutroman *De eeuwige jachtvelden*, die door de kritiek lovend was ontvangen en die de auteur in 1996 al de Anton Wachterprijs had opgeleverd. De voorzitter van de Belcampo-jury, Albert Hoogeveen, gaf later toe dat hij eigenlijk alleen zitting in de jury had genomen om ervoor te zorgen dat het stipendium aan Tepper werd toegekend. Diens debuut had hij met verrukking gelezen en vond hij een van de beste Nederlandse romans van na de Tweede Wereldoorlog.

Ogenschijnlijk had Nanne Tepper (1962-2012) maar een korte aanloopperiode nodig gehad naar zijn eerste roman. Hij was in 1993 gedebuteerd in het tijdschrift *de Biels* en was in 1994 via collega-schrijver Atte Jongstra terechtgekomen bij uitgeverij Contact. Na twee verhalen in het eveneens door Contact uitgegeven (en mede door Jongstra geredigeerde) tijdschrift *Optima*, was in 1995 *De eeuwige jachtvelden* verschenen. De roman vertelt het verhaal van de incestueuze relatie tussen broer en zus Victor en Lisa Prins, ontluikend in hun pubertijd in het Oost-Groningse dorp Oude Huizen en met horten en stoten tot bloei komend in de stad

Groningen. Bijna unaniem werd vooral het vierde en laatste deel van het boek geprezen, een monoloog van de overleden buurman van het gezin Prins, die vanaf gene zijde als letterlijke alziende verteller de gebeurtenissen van commentaar voorziet.

Tien maanden na de toekenning van het Belcampo Stipendium verschijnt in juni 1998 in vijfhonderd exemplaren *De avonturen van Hillebillie Veen*, uitgegeven door Stichting Philip Elchers als tweede deel in de Belcampo Reeks. Het boekje is uitsluitend bij de Groningse boekhandel Scholten Wristers verkrijgbaar en vindt zijn weg daardoor maar mondjesmaat naar de rest van Nederland en Vlaanderen. Al in de jaren tachtig was Tepper begonnen aan een veel omvangrijkere, autobiografische roman met dezelfde titel, die hij door een vriend ritueel had laten begraven aan de voet van de Rocky Mountains. Het Belcampo-boekje – de jury spreekt van een novelle, Tepper zelf van een roman – lijkt hier het uitgedunde en herschreven overblijfsel van te zijn.

De avonturen van Hillebillie Veen gaat over de liefde tussen de stoere, cowboylaarzen dragende Hille Veen en de kleine Yvonne, die begint als hij vijftien en zij dertien jaar oud is. De liefde bloeit tijdens hun beider middelbareschooltijd in Veendam en dooft uit als Hille in Groningen (“de Stad”) gaat studeren aan de lerarenopleiding. De titel van het

Nanne Tepper, Foto Harry Cock.

boek is uiteraard een verwijzing naar *The Adventures of Huckleberry Finn* van Mark Twain, en ook Twains beroemde “Notice” aan het begin van die roman (“Persons attempting to find a motive in this narrative will be prosecuted”, en zo verder) wordt gedupliceerd door een “Kennisgeving” van Tepper: “Personen die lering trekken uit dit verhaal zullen worden vervolgd”, et cetera.

Hille Veen was al een personage in *De eeuwige jachtvelden*, een vriend van Victor Prins en aanbieder van diens zuster Lisa. In het (fictieve) voorwoord bij *De avonturen van Hillebillie Veen* blijkt Lisa Prins degene te zijn die samen met haar broer het manuscript heeft gevonden op een door Veen verlaten hotelkamer: naast “een kolos van een roman” lag daar ook een mapje dat de roman die volgt bevatte. Als “Cowboy Veen” was Hille Veen verder het alter ego van de ik-verteller in Teppers tijdschriftdebuut “Fuck ‘Em All”, terwijl Lisa Prins optrad als verteller in zijn tweede *Optima*-verhaal, “Een late Kandinsky, een vroege Monet”. De romanwereld van Tepper bleek dus steeds meer een kleine, Groningse wereld te zijn.

Naast het beperkte verspreidingsgebied van *De avonturen van Hillebillie Veen* wordt de aandacht voor het boek vooral afgeleid door het vrijwel gelijktijdig verschijnen van Teppers officiële tweede boek, *De vaders van de gedachte*. Hoofdpersoon van die roman is de drieëndertigjarige, al enigszins uitgebluste cabaretier Co Starring. Hij is bezig aan een tournee in gezelschap van zijn dertienjarige dochter Merel, die aan een geheimzinnige, ernstige spierziekte lijdt. Geen Veen of Prins in dit boek, wel is Groningen weer het decor waartegen een groot deel van de gebeurtenissen zich afspeelt. Ook *De vaders van de gedachte* wordt positief ontvangen door de kritiek, zozeer zelfs dat de roman op de shortlist van de Libris Literatuurprijs 1999 belandt. Tepper lijkt het te hebben gemaakt als schrijver, zeker als in 1999 bij uitgeverij Flamingo (een imprint van Harper Collins) ook nog de Engelse vertaling van *De eeuwige jachtvelden* verschijnt, *The Happy Hunting Grounds*.

Het gaat echter op dat moment al minder met Tepper. Persoonlijke omstandigheden – depressie, geldgebrek, ziektes en dood in zijn omgeving – brengen hem ertoe zich steeds meer onledig te houden met het schrijven van columns, voor onder

andere de dagbladen *Het Parool* en *Algemeen Dagblad*, voetbalblad *Johan*, muziekkrant *Oor* en het radioprogramma *3voor12*. Hij begint nog wel aan werken van langere adem, maar dit leidt niet tot concrete resultaten. In 2002 brengt Contact, bij gebrek aan nieuw materiaal, een commerciële editie van *De avonturen van Hillebillie Veen* uit. De recensies die in 1998 waren uitgebleven volgen nu wel, en het waardeoordeel is niet unaniem. De typeringen variëren van meesterlijk en tijdloos tot clichématig en slecht geschreven. Van de meeste critici krijgt de auteur echter het voordeel van de twijfel, op grond van zijn eerdere romans.

In 2007 verhuist Tepper met zijn werk naar uitgeverij De Bezige Bij, die lijkt te gokken op een wederopstanding van de voormalige succesauteur. Als opwarmertje verschijnt in 2008 *De lijfbard van Knut de Verschrikkelijke*, een bundel met oude stukken uit vooral de jaren negentig. Het boek maakt de indruk van een slordig samenraapsel, bedoeld om te voorkomen dat de auteur in de vergetelheid raakt. Het effect is echter juist omgekeerd: de recensenten zien uiteraard dat het hier niet om werkelijk nieuwe teksten gaat en kraken het boek unaniem af. *De lijfbard van Knut de Verschrikkelijke* is het enige “oorspronkelijke” werk van Tepper dat bij De Bezige Bij zal verschijnen. In 2011 brengt de uitgeverij nog een overbodige, en dus ook door de kritiek genegeerde derde druk uit van *De vaders van de gedachte*. Tepper overlijdt in november 2012.

En nu is daar opnieuw een heruitgave, dit keer van *De avonturen van Hillebillie Veen*. Naar verluidt wilde De Bezige Bij het boek voorzien van de ondertitel “Postume roman”, maar werd dit voorkomen door de erven Tepper. Terecht, een boek dat al voor de derde keer het levenslicht ziet, verdient die toevoeging niet. En het blijft gissen, maar het heeft er alle schijn van dat De Bezige Bij uit zijn dode auteur wil halen wat erin zit, nu hij de belofte van een nieuwe roman niet meer waar heeft kunnen maken.

Dat gezegd hebbende is er zeker nog wel het een en ander aan oorspronkelijk materiaal beschikbaar. Het tijdschrift *De Revisor* publiceerde in 2013 een lang gedicht van Tepper over het Groninger landschap, ‘De Groninger en zijn gronden. Een heiligenleven’. Bij uitgeverij Statenhopfers verschijnt binnenkort een ongepubliceerd verhaal uit 1995,

“De psychologie van de constructie”, in een kleine uitgave met twee brieven aan Atte Jongstra en Kees ‘t Hart over dat verhaal. En over brieven gesproken: Tepper was een begaafde en productieve briefschrijver, reden voor de eerdergenoemde erven om een bloemlezing uit zijn correspondentie samen te stellen. De bloemlezing is aangekondigd voor 2016 – bij uitgeverij Contact, niet bij De Bezige Bij. Ook aangekondigd, voor eind 2014, is een editie bij Statenhopfers van de integrale brieven van collega Geerten Meijnsing aan Tepper, 134 stuks uit met name de cruciale periode 1996-1999. Verder zijn Teppers recensies en columns nog ongebundeld. De kwaliteit is wisselend, maar een zorgvuldige redacteur zou uit die grote hoeveelheid materiaal zeker een uitgebalanceerde bundel kunnen samenstellen.

Zouden we ten slotte bijna vergeten dat *De avonturen van Hillebillie Veen* een goed boek is, een belangrijke schakel in het kleine oeuvre van Tepper, en de moeite van het lezen en herlezen meer dan waard. Misschien dat dit de heruitgave rechtvaardigt. Uit een recensie voor *Leesidee* door Mark Cloostermans bij de uitgave van 2002: “Koop dan dit boek. Die raad geldt voor iedereen. Een boekje, lekker dun, uiterst leesbaar, over puberliefde en puberpijn, met veel grote gebaren en flink wat humor: leerkrachten, grijp nu uw kans! Flikker Brusselmans eruit en geef uw leerlingen dit te lezen. De gevorderde lezer mag dit als een opstapje naar Teppers andere romans beschouwen en de literaire verwijzingen in de tekst turven. Je zal het je niet beklagen.”

JACK VAN DER WEIDE

NANNE TEPPER, *De avonturen van Hillebillie Veen*, De Bezige Bij, Amsterdam 2014, 128 p.